

Arkadiusz Kaźmierczak
Uniwersytet Łódzki
Wydział Nauk o Wychowaniu

Olimpizm wobec różnic i nierówności społecznych - idea i rzeczywistość
Olympism versus differences and social inequalities - the idea and the reality

Opublikowano (Published); Kultura fizyczna a różnice i nierówności społeczne, (red.) Z. Dziubiński, M. Lenartowicz, Wyd. Salos, Warszawa 2013, s. 319 – 327.

Współczesne rozważania przedstawicieli nauk humanistycznych i społecznych w coraz większym stopniu dotyczą problemu równości i sprawiedliwości społecznej. Od wieków ludzie egzystując w danej zbiorowości zastanawiali się na hierarchią swojego istnienia i wielowymiarowymi różnicami jakie ich dzielą od innych warstw społecznych. System polityczny, ekonomiczny lub kulturowy stworzonych przez umysł ludzki z reguły oparty był na nierównym traktowaniu obywateli, jakkolwiek idea równości i sprawiedliwości społecznej istniała niemal od początku istnienia ludzkości. Nierówności tradycyjne, określane jako strukturalne dotyczą w głównej mierze różnic między grupami społecznymi, które można kategoryzować w postaci bogactwa materialnego, dostępu do edukacji, uczestnictwa w kulturze, dotyczy również uczestnictwa w kulturze fizycznej i sporcie, standardu życia, równouprawnienia płci, czy też uprzedzeń i dyskryminacji. Różnice i nierówności społeczne – podkreśla K. Budzińska – „... jakie istnieją między ludźmi są odwieczne, można by więc uznać je za coś naturalnego i niewymagającego zmiany. Są jednak obszary, w których istnienie nierówności budzi społeczne poczucie niesprawiedliwości ...”¹. Nieco odmienny pogląd w tej kwestii prezentuje T. Pliszka wskazując, że „...rodzą one ubóstwo, odsunięcie społeczne, nierówności dochodowe, bezrobocie itp. Zapominamy, że są one również maszyną wyzwalamą działania kreujące, konkurencję i wyższą jakość. Nierówności społeczne powodują naciski ludności na przedstawicieli po to, aby władza je zwalczała i ograniczała. Taki mechanizm przejawia się w państwach całego świata”². Trudno nie zgodzić się z poglądem, że przeciwdziałanie różnicom i nierównościom społecznym wymaga wspólnych

¹ K. Budzińska, (2007) *Obszary nowych nierówności. Wprowadzenie do analizy problemu współczesnych nierówności*, [w:] Preteksty nr 9, s.41.

² T. Pliszka (2005) *Nierówności społeczne a zagrożenia z nich wynikające*, [w:] *Nierówności społeczne a wzrost gospodarczy*, t.6. pod red. M. G. Woźniaka, URz, Rzeszów, s.449.

działań instytucji państwowych i międzynarodowych na rzecz zmniejszenia różnic ekonomicznych między narodami, grupami oraz poszczególnymi jednostkami społeczności ludzkiej, upowszechnienia tolerancji, ograniczenia dyskryminacji, eliminacji negatywnych stereotypów i uprzedzeń wobec grup społecznych i etnicznych, wyrównania szans i rozwoju kobiet we wszystkich przejawach życia społecznego.

Wydaje się, że ważną rolę w tym procesie w swojej ponad stuletniej historii pełni ruch olimpijski, który stał się fenomenem bez precedensu w współczesnej historii rozwoju społeczeństwa. Olimpizm jako nurt społeczny o powszechnie akceptowanych ideałach miał istotny wpływ na przemiany społeczne, kulturowe, polityczne i gospodarcze narodów i państw współczesnego świata. Z. Krawczyk wskazuje, że „...olimpizm pozostając, w swej istocie uniwersalną doktryną i ruchem społecznym, wpisał się w najistotniejsze procesy minionego wieku, takie jak pokojowa kooperacja narodów i państw, kształtowanie się społeczno-politycznych systemów demokratycznych oraz obrona praw człowieka”³. Wydaje się, że podstawowymi elementami na których została zbudowana ideologia olimpizmu były idee i prądy intelektualne wieku oświecenia, takie jak; równość, postęp, indywidualność, szacunek i zrozumienie wobec odmienności kulturowej, wolność i tolerancja w stosunku do ludzkich zachowań⁴.

Idea i podstawowe założenia olimpizmu

Pierre de Coubertin ożywił starożytne Igrzyska Olimpijskie w 1896 roku, które do dnia dzisiejszego uważane są nie tylko za wiodące wydarzenie sportowe, ale międzynarodowe święto młodości oraz czynnik zespalaający wszystkie narody świata. Inspirującym punktem wyjścia dla założyciela ruchu olimpijskiego był starożytna filozofia grecka, którą francuski arystokrata, pedagog i reformator systemu oświaty i szkolnictwa próbował dostosować do kulturowych, wychowawczych, politycznych i gospodarczych uwarunkowań społeczeństwa przełomu XIX i XX wieku. R. Wroczyński pisze, że „...w okresie zaostających się konfliktów i spięć międzynarodowych igrzyska sportowe grupujące w pokojowej rywalizacji zawodników różnych krajów i różnych kontynentów, stanowiąc miały teren porozumienia, wzajemnego poznania, rozwiązywania konfliktów i współpracy. W starożytności igrzyska

³Z. Krawczyk (2006) *Sport w zmieniającej się Europie*, [w:] Sport, kultura, społeczeństwo, red. J. Kosiewicz,, Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Warszawa, s. 167-183.

⁴N. Patsantaras (2008) *Olympic Messages: Olympic Ideology and Olympic social reality*, Sport Management International Journal, Vol. 4, nr 1.

olimpijskie były manifestacją jedności plemion greckich rozszaniach na południu Bałkanów i stanowiących lokalne organizmy państwowe, często skłócone i waśniące się między sobą. W zamierzeniu ideologów nowożytnych igrzysk , głównie Piere'a de Coubertina, wznowione igrzyska miały spełniać tę sama rolę, tylko na znacznie szerszej przestrzeni terytorialnej, mianowicie wszystkich kontynentów i państw ówczesnego świata”⁵.

Pierre de Coubertin jako twórca ideowych podstaw nowoczesnego olimpizmu zakładał budowę lepszego świata ponad przesądami rasowymi czy politycznymi, mając świadomość, że nowa idea rodzi się w tle kryzysu politycznego i społecznego, dążeń narodów do upadku kolonializmu, rewolucji narodowo - wyzwoleniczych i nieustannej walki kobiet o równe prawa⁶. Rozumiał jak nikt inny, że idea olimpizmu nawiązuje do nurtu światopoglądu humanistycznego, tworząc fundament dla kultury fizycznej i sportu, nadając im wysokie miejsce w hierarchii społecznej. Był przekonany o znaczącej – kulturotwórczej, społecznej i wychowawczej - roli sportu w kształtowaniu osobowości każdego człowieka. Współczesny olimpizm – podkreśla K.Zuchora - „...*jest apelem do wszystkich, ażeby tworzyli i budowali współczesny świat sportu w taki sposób, jakby możliwe było życie uwolnione od egzystencjalnego lęku wobec wojny, jakby sprawiedliwość mogła być wymierzana wobec wszystkich podług tych samych miar, jakby wszyscy byli sobie równi, a drogi doskonalenia osoby ludzkiej wiodące ku prawdzie, dobru i pięknu mogły być oparte na pedagogice nadziei i pedagogice rozwoju przez radość”⁷. W ujęciu twórcy nowej filozofii, olimpizm jest skierowany do wszystkich osób, bez względu na wiek, zawód, rasę, narodowość lub wyznanie, a jego swoistą cechą jest udział wszystkich ludzi dobrej woli, zaangażowanych w rozwój na rzecz ludzkości.*

Pomimo licznych wstrząsów i zagrożeń sceny politycznej podzielonego świata, święto sportu i przyjaźni wszystkich narodów – w postaci Igrzysk Olimpijskich – odbywa się niezmiennie co cztery lata. Zasługą takiego stanu jest z pewnością rygorystyczne przestrzeganie olimpijskiej konstytucji – Karty Olimpijskiej⁸, która określa fundamentalne

⁵ R.Wroczyński (2009) *Powszechne dzieje wychowania fizycznego i sportu*, Wydawnictwo BK, Warszawa, s.313.

⁶ J.Raczek (1986) *Idea i praktyka współczesnego olimpizmu*, „Kultura fizyczna”, nr 1-2, s.12-16.

⁷ K. Zuchora (2009) *Nauczyciel i wartości z filozofii kultury fizycznej i pedagogiki sportu*, AWF, Sp. Wyd. Helidor. Warszawa, s.241.

⁸ Karta Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego, w skrócie zwana Kartą Olimpijską (opublikowanie pierwszej wersji miało miejsce w 1898 roku) zawiera zbiór podstawowych zasad olimpizmu i przepisów wykonawczych przyjętych przez Międzynarodowy Komitet Olimpijski. Reguluje organizację i ustala działanie ruchu olimpijskiego oraz warunki ceremoniału igrzysk olimpijskich.

zadania ruchu olimpijskiego. W kontekście podjętego zagadnienia warto przytoczyć kilka punktów, które odnoszą się do działań na rzecz eliminacji rozmaitych różnic i nierówności społecznych stanowiąc płaszczyznę dialogu niezależnie od różnic politycznych, religijnych, kulturowych i rasowych.

1. Olimpizm jest filozofią życia, chwalącą i łączącą w zrównoważoną całość jakość ciała, woli i umysłu. Łącząc sport z kulturą i edukacją, olimpizm dąży do stworzenia sposobu życia opartego na radości z wysiłku, wychowawczych wartościach dobrego przykładu, odpowiedzialności społecznej i poszanowaniu uniwersalnych podstawowych zasad etycznych.

2. Celem olimpizmu jest, aby sport służył harmonijnemu rozwojowi człowieka, z wizją propagowania miłującego pokój społeczeństwa i poszanowania ludzkiej godności.

4. Uprawianie sportu jest prawem człowieka. Każdy musi mieć możliwość uprawiania sportu bez jakiegokolwiek dyskryminacji, a w duchu olimpijskim, co wymaga wzajemnego zrozumienia w duchu przyjaźni, solidarności i fair play.

6. Każda forma dyskryminacji w stosunku do kraju lub osoby ze względu na rasę, wyznanie religijne, poglądy polityczne, płeć lub z jakiegokolwiek innego względu, jest niemożliwa do pogodzenia z przynależnością do Ruchu Olimpijskiego⁹.

Z pewnością ducha współczesnego olimpizmu stanowi zasada fair play, którą modyfikowano wraz z rozwojem cywilizacji oraz istniejącym systemem wartości w społeczeństwach. Fair play w swoim rodowodzie nawiązuje do reguł i wartości zarówno z etosu rycerskiego, jak również ideału dworzanina epoki renesansu oraz norm wychowania „gentlemana” w szkolnictwie XIX wiecznej Anglii¹⁰. Znaczenie tego pojęcia należy sprowadzić do kilku podstawowych norm, takich jak; bezinteresowne poszanowanie reguł gry, szacunek dla przeciwnika, zachowanie równych szans w walce, niewykorzystanie przewagi losowej, rezygnacja z praktycznych korzyści zwycięstwa oraz minimalizacji cierpienia przeciwnika¹¹.

Wartość czystej gry w rywalizacji sportowej, wzajemnych relacjach między ludźmi, a także systemach politycznych i ekonomicznych nabiera istotnego znaczenia w rozwoju współczesnej cywilizacji. Zasada fair play w pewnym sensie stała się kwalifikatorem

⁹ Międzynarodowy Komitet Olimpijski, http://olimpijski.pl/pl/pl/files/Download/Karta_olimpijska

¹⁰ W.Lipoński twierdzi, że pojęcie „fair play” powstało na Wyspach Brytyjskich w kręgu kulturowym brytyjskich Celtów i odnosiło się do zasady prowadzenia wojen. W.Lipoński, *Celtycka geneza brytyjskiego fair play*, [W:] Fair play – sport – edukacja, red. Z.Żukowska, Wyd. Estrella, Warszawa 1996, s. 61-75.

¹¹ A.Przyłuska-Fischer, B.Misiuna (1993) *Etyczne aspekty sportu*, Wyd. AWF „Studia i monografie”, Warszawa, s.102.

działalności człowieka w wyżej wymienionych sferach, z drugiej strony pełni rolę swoistego kryterium oceny jego zachowania i stylu życia. Z. Żukowska określa zasadę „fair play” jako piękną, czystą grę, odnosząc ją do działań nie tylko zgodnych z przepisami, ale również nawiązuje do kilku reguł;

- *reguły równości zewnętrznych warunków walki, określaną jako identyczność szans w rywalizacji,*
- *reguły świadomej rezygnacji z możliwości nieuczciwego zwycięstwa,*
- *reguły dobrowolnego podporządkowania się przepisom i tradycjom, czyli poszanowanie obowiązujących przepisów i reguł,*
- *reguły poszanowania dla przeciwnika w ramach obowiązujących zasad etycznych*¹².

Natomiast J. Lipiec podstawowe znaczenie zasady „fair play” sprowadza do określenia „nie wolno!”. Nie wolno wygrywać w sposób nieuczciwy lub niezbyt czysty, albowiem taki sposób zwycięstwa jest zaprzeczeniem radykalnie ujętej sprawiedliwości, obraża honor zwycięscy. Jedynie sensowna i moralnie dopuszczalna rywalizacja dotyczy równych sobie oraz walczących w tych samych warunkach i z takim samym udziałem czynników losowych¹³. Z kolei W. Lipoński traktuje „fair play” jako skuteczny środek na dolegliwości współczesnego sportu, nawiązując do negatywnych zjawisk przejawiających się w brutalizacji, komercjalizacji, dopingiu, korupcji i łamaniu podstawowych zasad czystej gry¹⁴. Fair play jest przesłaniem, którego potencjalne korzyści – zarówno indywidualne jak i społeczne – warunkują rozwój sportu, olimpizmu, jak również są nośnikiem humanistycznych wartości w innych dziedzinach życia¹⁵. Dlatego też, w wielu krajach powstają programy, których naczelnym celem jest promocja wartości olimpizmu łącznie z zasadą fair play w sporcie, w systemach edukacyjnych oraz życiu całych społeczeństw.

Realia współczesnego olimpizmu

¹² Z.Żukowska (2009) Klub Fair Play Polskiego Komitetu Olimpijskiego, Wyd. Estrella, Warszawa, s.5.

¹³ J.Lipiec (1999) Filozofia olimpizmu, Wyd. Sprint, Warszawa, s.170.

¹⁴ W.Lipoński (2000) Olimpizm dla każdego, Wyd. AWF, Poznań.

¹⁵ A.Kaźmierczak (2010) *Idea olimpizmu jako alternatywna koncepcja edukacyjno-wychowawcza*, [w] Humanistyczne aspekty rehabilitacji, turystyki, rekreacji i sportu, red. W. Żukow, R. Muszkieta, E. Prystupa, M. Górny, M. Napierała, Wyd. Ośrodek Rekreacji, Sportu i Edukacji w Poznaniu, Lwów-Poznań-Warszawa, s. 5-10.

Współczesne osiągnięcia nauki i techniki stworzyły niespotykane dotychczas możliwości rozwoju społecznego, gospodarczego i cywilizacyjnego. Realizacja celów industrialnych narzuca społeczeństwu dążenie do ekonomicznego bogactwa, podniesienia standardu życia, zwielokrotnienia wydajności pracy oraz doskonalenia komunikacji między społecznościami wielu krajów we wszystkich jej wymiarach. W warunkach niebywale zmiennej i progresywnej rzeczywistości, dostrzega się znaczne szanse dla rozwoju społeczeństwa, jednak z drugiej strony – istnieją zagrożenia i wyzwania dla nabytych drogą ewolucji humanistycznych ideologii rozwoju człowieka¹⁶. W wskazanych realiach idea olimpizmu odrodzona w końcu XIX wieku miała przyczynić się do integracji społeczeństw i narodów, jednak wydarzenia XX i początku XXI wieku zniekształciły coubertonowskiego ducha olimpizmu i w znacznym stopniu przeobraziły światowy ruch olimpijski. Wbrew zasadom zawartym w Karcie Olimpijskiej sportowe zmagania na Igrzyskach olimpijskich zaczęły służyć demonstrowaniu potęgi poszczególnych krajów i realizacji ich celów politycznych, przyspieszeniu zjawiska komercjalizacji, profesjonalizacji i dopingu wśród sportowców, dyskryminacji rasy, płci oraz przynależności etnicznej, dominacji eurocentrycznego charakteru ruchu olimpijskiego¹⁷. Destruktywny wpływ miały skandale korupcyjne, dotyczące przekupstwa członków MKOL, stanowiąc jeden z podstawowych zarzutów przeciwko istnieniu idei olimpijskiej. Niemal dwadzieścia lat po wznowieniu idei olimpizmu, która nawiązywała do „świętego pokoju”, igrzyska olimpijskie w roku 1916 nie odbyły się z powodu wybuchu I wojny światowej, następnie w roku 1940 oraz 1944 przeszły w

¹⁶R.Rosa (2009) Wybrane kulturowe i cywilizacyjne uwarunkowania edukacji w XXI wieku, [w:] Nauczyciel wobec szans i zagrożeń edukacyjnych XXI wieku, t. I. Teoretyczne konteksty i szans i zagrożeń edukacyjnych XXI wieku, H. Gajdamowicz (red.), Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, s. 37.

¹⁷ Do najbardziej znanych przejawów nacjonalizmu, dyskryminacji i nierówności w historii nowożytnego olimpizmu należy zaliczyć;

- wykluczenie z udziału w IO w Antwerpii (1920 r.) sportowców Austrii, Bułgarii, Węgier i Niemiec,
- dopiero po trzech dekadach istnienia Igrzysk Olimpijskich następuje oficjalne włączenie kobiet do udziału w IO w Amstredamie (1928 r.),
- dominacja ideologii nazistowskiej podczas IO w Berlinie (1936 r.),
- protest amerykańskich lekkoatletów w obronie praw czarnoskórych obywateli USA na IO w Meksyku (1968 r.),
- akt terroryzmu politycznego podczas IO w Monachium (1972 r.),
- w proteście przeciwko inwazji ZSRR na Afganistan bojkot państw bloku zachodniego na IO w Moskwie (1980r),
- powołując się na obawy dotyczące bezpieczeństwa sportowcy państw socjalistyczny rezygnują z udziału w IO w Los Angeles (1984 r.)
- finansowe bankructwo organizatorów IO w Montrealu (1976r.),
- skandal dopingowy z udziałem Bena Johnsona na IO w Seulu (1988 r.),
- zakaz eksponowania barw narodowych Tajwanu na pod presją przedstawicieli Chin na IO w Atlancie (1996 r.)
- gest lekkoatletki C.Freeman na rzecz pojednania z rdzennymi mieszkańcami Australii podczas IO w Sydney (2000 r.).

zapomnienie przez trwającą sześć lat kolejną wojnę światową. Z perspektywy wymienionych zdarzeń historycznych, wydaje się, że idea olimpizmu nie osiągnęła swoich zamierzonych celów z uwagi na fakt, że ideologia nacjonalistyczna i militarna dewalutowała wizję pokojowego współistnienia państw i narodów. W drugiej połowie XX wieku polityczne inspiracje nie pozostawały bez wpływu na działalność ruchu olimpijskiego. Wbrew przyjętym ideałom igrzyska olimpijskie stały się areną manifestacji politycznych oraz ataków terrorystycznych. Należy podkreślić, że wbrew coubertenowskiej wizji rywalizacji sportowej, igrzyska olimpijskie stały się imprezą, na której konkurują nie tylko sportowcy, ale przede wszystkim współzawodniczą między sobą państwa. Elementarne zasady olimpizmu zawarte w Karcie Olimpijskiej jednoznacznie określają, że igrzyska olimpijskie to współzawodnictwo pomiędzy zawodnikami indywidualnych i zespołowych dyscyplin, a nie pomiędzy państwami czy narodowościami. W rzeczywistości – jak pisze A.Kurkiewicz „... od lat 30.XX wieku mamy do czynienia z rywalizacją państw. Indywidualne zwycięstwa zawodników są ważne, ale w mediach akcentowana jest klasyfikacja państw uczestniczących w igrzyskach, a rankingi medalowe poszczególnych krajów wykorzystuje się do demonstrowania państwowej siły”¹⁸. W ocenie wielu obserwatorów - ruch olimpijski poddaje się w coraz większym stopniu zjawisku komercjalizacji. Igrzyska bez kampanii reklamowych i sponsoringu są trudne do wyobrażenia ze względu na ich globalny charakter, dostępność i znaczne koszty organizacji. S. Brown twierdzi, że Międzynarodowy Komitet Olimpijski od czasu wyłączenia sportu amatorskiego z ruchu olimpijskiego, stworzył nowy model igrzysk, oparty w większym stopniu na dążeniu do sukcesu ekonomicznego i budowania kapitału politycznego niż na promowaniu wartości etycznych olimpizmu¹⁹. W tym kontekście A.Kurkiewicz dalej pisze „ Igrzyska odrodzonej olimpiady były początkowo zawodami sportowców amatorów, których nie sponsorowały ani państwa, ani wielkie korporacje międzynarodowe. Były to rzeczywiście igrzyska sportu i zdrowej rywalizacji, gdzie u młodych ludzi kształcił się duch sportowej walki. Z czasem zawody sportowe stały się areną rozgrywek między państwami i między wielkimi korporacjami międzynarodowymi, zaczęły też podlegać wpływom politycznym”²⁰. W założeniach olimpizmu, uprawianie sportu jest prawem każdego człowieka, czyli jego egalitarny charakter odnosi się do wszystkich osób, bez względu na wiek, rasę, przynależność państwową lub wyznania. Wydaje się, że powszechny udział w sporcie

¹⁸ A.Kurkiewicz (2008) *Idea olimpizmu*, INFOS zagadnienia społeczno-gospodarcze, nr 14(38), Warszawa.

¹⁹ S.Brown (2012) *De Coubertin's Olympism and the Laugh of Michel Foucault: Crisis Discourse and the Olympic Games*, Quest, 64, 150-163.

²⁰ A.Kurkiewicz (2008) *Idea olimpizmu...*, op.cit.

olimpijskim jest nierealnym przesłaniem, które jest wyłącznie odległym zwyczajem igrzysk starożytnej Grecji. W zaistniałej rzeczywistości według M. Bronikowskiego „... udział w igrzyskach olimpijskich jest ograniczony tylko do garstki wybranych, tzw. „elity”. Dla sportowców przepustką do uczestnictwa na żywo w olimpijskim „wirze wielkiego świata” jest wynik i tylko bardzo wąska specjalizacja daje tutaj pewną szansę, a technologia doprowadziła do (o)błądu, w którym o zwycięstwie decydują setne sekundy”²¹. Ideologia olimpijska sankcjonowała i wzmacniała przez długi czas dyskryminację kobiet w Igrzyskach Olimpijskich. Pierre de Coubertin wzorując się na starożytnym ideałach igrzysk olimpijskich nie przewidywał czynnego uczestnictwa kobiet w rywalizacji sportowej. Uważał bowiem, że igrzyska olimpijskie są platformą demonstracji męskich ideałów przez sport. Pomimo, że MKOL oficjalnie włączył dyscypliny kobiece do udziału w igrzyskach olimpijskich od 1928 roku, to dynamika wzrostu ich uczestnictwa w sporcie olimpijskim miała miejsce dopiero po II wojnie światowej²². Wzniosłe ideały nawiązujące do walki z dyskryminacją i nierównością społeczną zapisane w Karcie olimpijskiej musiały się zderzyć z realiami nowoczesnego świata. Z tego też względu Igrzyska Olimpijskie stały się areną demonstracji i protestów przeciwko dyskryminacji i nierówności osób ze względu na pochodzenie narodowe, rasę czy też wyznanie religijne. Podczas trwania Igrzysk olimpijskich w Meksyku dwaj lekkoatleci amerykańscy - medaliści olimpijscy T.Smith oraz J.Carlos – w czasie grania hymnu Stanów Zjednoczonych Ameryki, stali na podium olimpijskim z uniesionymi do góry pięściami w czarnych rękawiczkach i pochylonymi głowami. Widownia niemal całego świata doświadczyła manifestacji na rzecz walki z dyskryminacją rasową, w obronie praw obywatelskich czarnoskórych Amerykanów. Obydwaj sportowcy za dokonany czyn – pod naciskiem MKOL – zostali przez Komitet olimpijski USA relegowani z wioski olimpijskiej. Cathy Freeman mistrzyni olimpijska w biegu na 400 metrów na Igrzyskach Olimpijskich w Sydney w chwalebny sposób podkreśliła tożsamość ze swoją uciskaną ludnością etniczną, trzymając po zwycięstwie w dłoniach dwie flagi australijską i aborygeńską. W obecności ponad stu tysięcznej widowni oraz milionów widzów na całym świecie, stała się symbolem pojednania ludności rdzennej z ludnością europejską (australijską), ku lepszej przyszłości dla Aborygenów.

²¹ M. Bronikowski (2004) *W poszukiwaniu własnego olimpizmu*, „Lider”, nr 1, s. 17- 18.

²² W 1900 r. IO w Paryżu brały udział 22 kobiety, w 1928 r. IO w Amsterdamie- 277 kobiet, w 1952r. IO w Helsinkach – 519 kobiet, w 1988 r. IO w Seulu-2194 kobiety, 2012 r. IO w Londynie - 4676 kobiet co stanowiło 44,2 % ogólnej liczby sportowców

Nie ma wątpliwości, że ruch olimpijski i jego idea, reaktywowane w końcu XIX wieku, można zaliczyć do ważnych i globalnych nurtów społecznych współczesnego świata. Igrzyska powinny nadal pozostać międzynarodowym „świętem młodości i pokoju”, promującym nie tylko kwalifikowany i masowy sport, ale również idee fair play w rywalizacji sportowej i życiu codziennym, pokój i równości wszystkich ludzi bez względu na rasę, płeć czy też wyznanie religijne. Niestety, byliśmy świadkami eskalacji nierówności społecznej, wzrost rasistowskich i ksenofobicznych zachowań na stadionach olimpijskich, nie wspominając już o doping, korupcji, oszustwach, dominacji politycznej oraz znaczącym wpływie wielkiego biznesu, mediów na charakter ruchu olimpijskiego. Wymienione negatywne zjawiska deprecjonują podstawowe idee olimpizmu zawarte w Karcie Olimpijskiej, a tym samym wymuszają pewnego rodzaju namysł redefiniowania oraz przewartościowania znaczenia olimpijskich idei we współczesnym społeczeństwie, w tym misji ruchu olimpijskiego. N. Patsantaras sądzi, że aby na nowo wskrzesić olimpijskie wartości, należy nieustannie poprzez sport promować humanistyczne postawy i wartości olimpizmu, na rzecz odejścia od obsesyjnej rywalizacji, która prowadzi do przemocy i konfliktów rasowych. Twierdzi, że ruch olimpijski wymaga współpracy i partnerstwa różnych organizacji rządowych i pozarządowych, programów edukacji olimpijskiej skierowanych do ludzi w różnym wieku, promowania nowych wzorów postępowania w sporcie oraz opracowania kodeksu moralnego wspólnego dla sportowców, trenerów i działaczy sportowych²³. Wydaje się jednak, że mimo wielu zagrożeń i deformacji jakie dotknęły współczesny ruch olimpijski, dla niezliczonej rzeszy ludzi olimpiada nadal pozostanie świętem sportu, a czas igrzysk – czasem pokoju, niwelowania różnic społecznych oraz jednoczenia państw, narodów i kultur.

²³N.Patsantaras, I.Kamberidou, (2006). *Gender Equity in Olympic Sports: Absenteesim and Invisibility*. *Pandektis International Sports Law Review*, Official Journal of the International Association of Sports Law (IASL), Publisher: Nomiki Bibliothiki S.A. Vol. 6, issues 3-4, pp. 361-375.